

Asia: VN/10384/2019 VM212:00/2018

Lausuntopyyntö järjestöjä koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämisestä ja yhdenmukaistamisesta

1 Taustatiedot

Valitse sopivin vaihtoehto

Yhdistys

2 Ehdotukset järjestöjä koskevien valtionavustuskäytäntöjen kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi

Ehdotus 1: Valtionavustustoiminnassa siirrytään uuteen, valtionavustuskäytäntöjen yhdenmukaisuutta edistävään toimintamalliin.

Tuotonjakoministeriöt siirtyvät valtionavustustoiminnan uuteen toimintamalliin ja ottavat käyttöön sitä tukevat valtionavustustoiminnan verkkopalvelut. Tuotonjakoministeriöt siirtyvät toimintamalliin kehittämisprojekteissa siten, että verkkopalvelut ovat kaikkien käytössä vuoteen 2024 mennessä. Valtionavustuskäytännöt yhdenmukaistetaan valtionavustustoiminnan uuden toimintamallin mukaiseksi.

Yhdenmukaisuutta edistävän toimintamallin rakentaminen on hyvä tavoite. Se voi lisätä tukien myöntämisen ja käytön läpinäkyvyyttä ja tehokkuutta. Valtionavustusten välittäjäorgaaneille olisi hyvä mahdollistaa omien hakujärjestelmien käyttö välittäjätoiminnassa silloin kun ne on todettu eri osapuolten kannalta toimiviksi.

Ehdotus 2: Valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta suunnitellaan yhdessä uudella tavalla.

Tuotonjakoministeriöt hyödyntävät valtionavustuksia ja niiden käyttöä koskevaa tietoa uudella tavalla valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden suunnittelussa, kuten valtionavustusten kohdentamisessa. Sitä varten tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat valtionavustusprosessejaan ja käyttävät yhteisiä verkkopalveluja. Järjestöt ja valtionapuviranomaiset suunnittelevat valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta yhdessä uudessa toimintamallissa, mikä edistää ennakoitavuutta ja jatkuvuutta ja auttaa ottamaan toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset entistä paremmin huomioon.

Valtionavustuksia koskevan tiedon nykyistä parempi ja yhdenmukaisempi kokoaminen poliittisten päätöstentekijöiden, valtionapuviranomaisten ja hakijoiden käyttöön on kannatettavaa.

Vaikuttavuuden mittaamisessa on kuitenkin otettava huomioon valtionavustuksilla rahoitettavan toiminnan moninaisuus ja toiminnan luonteesta johtuvat vaikuttavuuden erilaiset aikasyklit. Rahoituksen tulee olla tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti käytettyä, eikä sillä tule rakentaa ylimääräistä hallintoa. Sivistystyönantajat katsoo, että rahoituksen saajia on arvioitava tiukemmin ja katsottava, minkä verran on sellaisia toimijoita, joiden toiminnassa ei ole tapahtunut mitään kehitystä tai mitkä toimijat eivät käytä resursseja tehokkaasti.

Ehdotus 3: Valtionavustustoimintaan osallistuvien toimielinten tehtäviä ja toimintatapoja yhdenmukaistetaan.

Tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat valtionavustusten arviointiin ja valtionavustustoimintaan liittyvien neuvottelukuntien, toimikuntien ja jaostojen tehtäviä ja toimintatapoja soveltuvin osin. Tehtävien ja toimintatapojen painopiste on jatkossa valtionavustuspolitiikan arvioinnissa, valtionavustustoiminnan vaikuttavuuden suunnittelussa ja yhdenmukaisten valtionavustuskäytäntöjen jatkuvassa kehittämisessä. Tarkoituksena on lisätä valtionapuviranomaisten ja järjestöjen välistä viestintää ja vuorovaikutusta.

Yhdenmukaisuutta edistävän toimintamallin rakentaminen on tässäkin hyvä tavoite. Se voi lisätä tukien myöntämisen ja käytön läpinäkyvyyttä ja tehokkuutta. Yhdenmukaistaminen ei saa kuitenkaan olla itse tarkoitus, vaan käytäntöjen ja toimintatapojen on palveltava tehokasta ja tarkoituksenmukaista toimintaa.

Ehdotus 4: Järjestöjen taloutta koskevia valtionavustuskäytäntöjä yhdenmukaistetaan mahdollisuuksien mukaan.

Tuotonjakoministeriöt yhdenmukaistavat järjestöjen taloutta koskevia valtionavustuskäytäntöjään. Yleisavustuksilla rahoitetaan järjestöjen varsinaisen toiminnan bruttokustannuksia. Tuotonjakoministeriöt luovat yhteisen tavan arvioida, miten järjestön kokonaisvarallisuus vaikuttaa valtionavustusten harkinnassa ja myöntämisessä. Tuotonjakoministeriöiden erilaisia omarahoituskäytäntöjä selvitetään lisää ennen ehdotuksen toteuttamista.

Koska uudistus kattaa useampien ministeriöiden hallinonalojen edunsaajat, on tärkeää, että esimerkiksi avustuksen omavastuuosuudet ovat yhtenevät. Hakijan hyvä taloudenpito ei saa olla negatiivisesti vaikuttava asia valtionavustuksia jaettaessa.

Ehdotus 5: Järjestöjen toiminnan ja vastuullisuuden arvioinnin perusteita yhdenmukaistetaan.

Tuotonjakoministeriöt soveltavat mahdollisimman yhdenmukaisia toiminnan ja vastuullisuuden arvioinnin perusteita harkitessaan ja myöntäessään yleisavustuksia järjestöille. Perusteita arvioidaan sekä suunnitellun että toteutuneen toiminnan perusteella. Tuotonjakoministeriöt päättävät, kuinka ne soveltavat arviointiperusteita mahdollisine painotuksineen päätöksenteossa.

Yhdenmukaisuutta edistävän toimintamallin rakentaminen on myös tässä hyvä tavoite. Se voi lisätä tukien myöntämisen ja käytön läpinäkyvyyttä ja tehokkuutta. arviointitavoista ja -perusteista on hyvä keskustella avustusten saajien ja välittäjäorganisaatioiden kanssa.

Ehdotus 6: Järjestöille voidaan myöntää kaksivuotisia yleisavustuksia harkinnanvaraisesti.

Tuotonjakoministeriöt voivat myöntää järjestöille yksi- tai kaksivuotisia yleisavustuksia harkinnanvaraisesti. Kahdeksi vuodeksi kerrallaan myönnetty yleisavustus ei poista sen saajan vuotuista

raportointivelvollisuutta. Järjestöt voivat hakea ensimmäiset kaksivuotiset yleisavustukset vuoden 2024 valtionavustushauissa. Kaksivuotiset yleisavustukset rahoitetaan valtion yhden vuoden talousarviosta.

Kaksivuotisten tai tätä pidempien yleisavustusten myöntömahdollisuus on erittäin kannatettava uudistus. Ne mahdollistaisivat strategista ja pitkäjänteistä toimintaa ja toiminnan suunnittelua.

Ehdotus 7: Järjestöt välittävät valtionavustuksia edelleen siirron saajille mahdollisimman yhdenmukaisella tavalla.

Valtionavustusten edelleen välittäminen perustuu tuotonjakoministeriöissä valtionavustuslain uudistamisen yhteydessä laadittavaan tulkintaohjeeseen. Tuotonjakoministeriöiden valtionavustusehdot ja -rajoitukset sekä delegointisopimusmallit yhdenmukaistetaan. Samalla varmistetaan, että siirron saajille edelleen välitettyjen valtionavustusten käyttöä koskeva tieto on avointa ja läpinäkyvää valtionavustustoiminnan uuden toimintamallin mukaisesti.

-

Ehdotus 8: Tuotonjakoministeriöt uudistavat valtionavustusten käsittelyä.

Tuotonjakoministeriöt uudistavat valtionavustusten käsittelyä järjestämällä sen tiimityönä. Taloustarkastuksen tehtävät on myös perusteltua yhdenmukaistaa vastuineen tuotonjakoministeriöissä. Järjestöjen taloutta ja toiminnan tai hankkeen tuloksellisuutta sekä toimintaympäristömuutoksia koskevaa tietoa hyödynnetään entistä laajemmin valtionavustusprosessien eri vaiheissa.

-

3 Valtionavustustoiminnan kehittäminen

Yleiset huomiot Järjestöjä koskevat valtionavustuskäytännöt: Ehdotukset niiden kehittämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi -julkaisusta

-

Valtionavustustoiminnan kehittämistä koskevat yleiset huomiot

Lausuttavana olevassa raportissa todetaan, että suurin osa järjestöille vuosittain myönnettävästä lähes miljardin euroa valtionavustuksista perustuu rahapelitoiminnan tuottoon. Raportissa esitettyjen valtionavustustenkäytäntöjen kehittämisen pontimena on ollut rahapelitoiminnan tuottojen aleneminen. Kehittäminen on tarpeellista myös tuotto-odotuksista riippumatta.

Yleisenä periaatteena voi todeta, että tieteen, taiteen, kulttuurin, urheilun ja nuorisotyön rahoitus ei saa riippua suomalaisten pelihaluista.

Valtionavustuslain piiristä olisi suotavaa siirtää pois sellaiset toimijat, joiden toiminnasta säädetään erikseen lailla. Näiden toimijoiden rahoituksen myöntämisperusteet tulisi pohjautua muuhun kuin valtionavustuslakiin.

Holopainen Heikki
Sivistystyönantajat ry